

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000309

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-09-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осаульчук Олег Миколайович

2. Oleh Osaulchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9706-1912

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.04

Назва наукової спеціальності: Археологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 11-09-2025

Спеціальність за освітою: Історик, викладач історії

Місце роботи здобувача: Науково-дослідний центр "Рятівна археологічна служба" Інституту археології
Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 13800937

Місцезнаходження: вул. В. Винниченка, буд. 24, Львів, 79008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 35.222.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 03534498

Місцезнаходження: вул. Козельницька, буд. 4, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 03534498

Місцезнаходження: вул. Козельницька, буд. 4, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.41

Тема дисертації:

1. Археологічні дослідження у зонах новобудов України у XX – першій чверті XXI ст.
2. Archaeological research in the zones of new construction in Ukraine from the 20th to the first quarter of the 21st century

Реферат:

1. У дисертації, на основі опрацювання великого корпусу джерел, перш за все наукових звітів, вперше узагальнено історію археологічних досліджень на теренах України у зонах новобудов, таких як магістральні трубопроводи, повітряні лінії електропередач і автомобільні дороги. Будівництво меліоративних систем оцінено як цілісне явище. Систематизовано і проаналізовано результати археологічних досліджень на лінійних об'єктах. Визначено й охарактеризовано фактори впливу новобудов на об'єкти археології, встановлено взаємозв'язки між видами археологічних досліджень та процесами проектування і будівництва. Розроблено практичне рішення з інтеграції археологічної складової в інвестиційні проекти будівництва – археологічний цикл. Продемонстровано дієвість принципу ієрархії пом'якшення впливів на археологічну спадщину у плануванні й реалізації інвестиційних проектів. Ключові слова: археологічні дослідження,

розкопки, розвідки, об'єкт археології, пам'ятка археології, культурна спадщина, новобудова, археологічний цикл, лінійний об'єкт будівництва

2. In the dissertation, based on the study of a substantial corpus of de visu sources, primarily scientific reports, the history of archaeological research in the zones of new construction – such as main pipelines, overhead power lines, and highways – throughout Ukraine is comprehensively summarized for the first time. It has been remarked that the best reflection of research results in domestic historiography concerns the construction of melioration systems, hydroelectric power plants, and reservoirs. The least amount of data has been recorded regarding rescue archaeological work during the construction of main pipelines; occasional studies have been carried out during the construction of highways, while archaeological research related to overhead power lines is completely absent. Considerable foreign experience and practical developments, previously unknown in Ukraine, have been reviewed, which are important for study and incorporation into scientific practice for the purposes of preventive archaeology. The extensive construction of melioration systems from the 1960s through the 1980s has been assessed as an integral phenomenon for the entire territory of Ukraine, which gave rise to the «new construction era» in archaeology, providing an invaluable collection of new sources and artifacts. The results of archaeological research conducted on linear infrastructure objects by the Scientific and Research Centre «Rescue Archaeological Service» of the Institute of Archaeology, National Academy of Sciences of Ukraine (SRC RAS) during 1992–2024 have been systematized and analyzed. It has been demonstrated how, at the stages of feasibility study, design, and construction, the avoidance and/or minimization of negative impacts on archaeological sites was ensured through: the selection of alternative route alignments by developers; the relocation of structural supports beyond the boundaries of archaeological sites and their protective zones; and the funding of compensatory measures such as archaeological excavations, supervision, and the preparation of archaeological site documentation. Based on the experience of the SRC RAS, a set of impact factors of new construction on archaeological sites has been identified and characterized for the practical needs of archaeologists. It has been established that the primary negative factor affecting archaeological heritage during the construction of linear infrastructure projects is the extensive length and large area of land allotment, as well as the scale of earthworks and construction–installation activities. Investment projects involving the new construction of highways potentially have the greatest direct and indirect negative impact on the preservation of archaeological heritage. Overhead power lines exert the least direct negative impact on archaeological heritage sites. A practical solution has been developed for integrating preventive research into construction investment projects in the form of an «archaeological cycle» as an integral component of the investment project life cycle. Each stage of this life cycle corresponds to a specific type of archaeological research, with planning focused on preliminary archival and bibliographic research; design on archaeological surveys; construction on archaeological excavations, supervision, and documentation; and operation on monitoring of archaeological sites. The concept of archaeological heritage as an integral part of the environment has been further developed, which made it possible to apply a systematic approach to its protection based on the mitigation hierarchy – a ranking of measures according to their desirability in the following order: avoidance – minimization/mitigation – compensation. The practical experience of the SRC RAS has demonstrated the effectiveness of this mitigation hierarchy principle in planning and implementing investment projects, as well as the efficiency of the measures developed for the purposes of cultural heritage protection. Key words: archaeological research, excavations, archaeological survey, archaeological sites, archaeological monuments, cultural heritage, new construction, archaeological cycle, linear construction object

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Осаульчук О. Застосування ієрархії пом'якшення в превентивних археологічних дослідженнях на лінійних об'єктах інженерно-транспортної інфраструктури. *Sciences of Europe. Praha*, 2024. № 143. Р. 40–46
- Осаульчук О., Падюка М. Превентивні археологічні дослідження в зонах будівництва ліній електропередач. *Археологія. Київ*, 2024. № 3. С. 89–104
- Padyuka M., Osaulchuk O. History of Archaeological Research on Main Oil Pipelines During the Independence Period. *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. Львів*, 2024. Вип. 28. С. 487–500
- Осаульчук О. Превентивні археологічні дослідження під час будівництва магістральних газопроводів. *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. Львів*, 2023. Вип. 27. С. 270–287
- Осаульчук О., Ільчишин З. Попередні археологічні дослідження (розвідки) під час проектування автомобільної дороги в обхід міста Бережани. *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. Львів*, 2020. Вип. 24. С. 206–223
- Милян Т., Осаульчук О., Чорний А. Черняхівське поселення Стоділки I: рятівні роботи 2004–2005 років. *Археологічні дослідження Львівського університету. Львів*, 2012. Вип. 14–15. С. 203–220
- Милян Т., Осаульчук О. Дослідження горизонту римського часу на пам'ятках Прилбичі I та Гряда II. *Археологічні дослідження Львівського університету. Львів*, 2007. Вип. 10. С. 92–109
- Осаульчук О., Войцещук Н., Івановський В., Милян Т. Результати археологічних вишукувань у зоні будівництва нафтопроводу Броди – Плоцьк (українська частина) у 2003 р. *Археологічні дослідження Львівського університету. Львів*, 2004. Вип. 7. С. 282–309
- Осаульчук О. Оцінка впливу на археологічну спадщину під час проектування лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури. *I Всеукраїнський археологічний з'їзд: програма роботи та анотації доповідей (м. Ніжин, 23–25 листопада 2018 р.)*. Київ: ІА НАН України, 2018. С. 41
- Милян Т., Осаульчук О. Водозабезпечення поселення Йосипівка-3 у верхів'ях Західного Бугу. *Черняхівська культура. Актуальні проблеми досліджень. (До 40-річчя археологічної експедиції НПУ ім. М. П. Драгоманова): тези доп. конф., м. Київ, 15–17 жовтня 2010 р.* Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. С. 54–56
- Милян Т., Осаульчук О. Поховання римського часу поблизу с. Йосипівка у верхів'ях Західного Бугу. *Актуальні проблеми археології: тези Міжнародної наукової конференції на пошану І. С. Винокура / Упоряд.: Б. Строць, М. Ягодинська. Тернопіль: Астон, 2010. С. 61–62*
- Сапожников І., Осаульчук О., Ільчишин З. Археологічні розвідки траси лінії електропередач 330 кВ Новоодеська – Арциз у 2022 р. *Археологічні дослідження в Україні 2022. Київ*, 2023. С. 171–174
- Петраускас О., Осаульчук О., Сілаєв О. Результати археологічних розвідок в Київській області. *Археологічні дослідження в Україні 2017. Київ*, 2019. С. 108
- Супруненко О., Осаульчук О., Шерстюк В. Обстеження траси автообходу навколо смт Чутове. *Археологічні дослідження в Україні 2017. Київ*, 2019. С. 198–199
- Супруненко О., Осаульчук О., Пуголовок Ю., Шерстюк В. Обстеження траси будівництва автообходу навколо Полтави. *Археологічні дослідження в Україні 2011. Київ*, 2012. С. 378–379
- Супруненко О., Осаульчук О., Пуголовок Ю., Шерстюк В. Обстеження зони реконструкції шосе Київ – Харків – Довжанський *Археологічні дослідження в Україні 2011. Київ*, 2012. С. 380–381
- Петраускас О., Шишкін Р., Петраускас А., Коваль О., Осаульчук О. Археологічні розвідки Середньодніпровської експедиції на Правобережній Київщині у 2007 р. *Археологічні дослідження в Україні в 2006–2007. Київ*, 2009. С. 269–272
- Войцещук Н., Милян Т., Осаульчук О. Дослідження пам'яток під час будівництва автомобільної дороги Краковець – Львів у 2005 р. *Археологічні дослідження в Україні 2005–2007. Київ; Запоріжжя*, 2007. С. 20–27

- Козак Д., Войцешук Н., Милян Т., Осаульчук О. Дослідження поселення пізньоримського часу Стоділки-I на Львівщині. Археологічні дослідження в Україні 2005–2007. Київ; Запоріжжя, 2007. С. 34–36
- Черновол Д., Рижов С., Осаульчук О. Охоронні роботи на трипільському поселенні Підзамочок-1 на Тернопільщині. Археологічні дослідження в Україні 2003–2004 рр. Запоріжжя, 2005. С. 318–319

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: охорона та збереження культурної спадщини

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0120U105274; 0120U103870; 0120U102263; 0119U102091; 0118U100421; 0118U100387; 0118U100297; 0121U109809

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Булик Наталія Михайлівна
2. Natalia M. Bulyk

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9040-2676

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57213825937; Web of Science Researcher ID: IZD-7228-2023; <https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=aPW4VEAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 03534498

Місцезнаходження: вул. Козельницька, буд. 4, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стеблій Наталія Ярославівна
2. Nataliia Y. Steblii

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8645-289X

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: LQJ-9297-2024;
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=3f5nwXMAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гаврилюк Надія Оксентіївна

2. Nadiya Gavryliuk

Кваліфікація: д. і. н., старший науковий співробітник, 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2369-5701

Додаткова інформація: Scopus ID: 57361172300;
https://scholar.google.com.ua/citations?user=xkpri_IAAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Соляр Ігор Ярославович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Соляр Ігор Ярославович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Падюка Марія Володимирівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна